

POSUDEK NA RIGORÓZNÍ PRÁCI

Mgr. Zory Světlíkové

Prožívání ztráty dítě

Zora Světlíková se ve své rigorózní práci věnuje tematice prožívání ztráty dítěte.

Je to téma citlivé, obávané, zároveň ale psychologicky velmi důležité a smysluplné. Cílem práce bylo zmapovat, co pozůstalý rodič prožívá a co by mu mohlo v procesu adaptace na ztrátu pomáhat.

Autorka člení rigorózní práci klasicky na teoretickou a empirickou část. Součástí práce jsou dále přílohy a přepisy rozhovorů.

V teoretické části se autorka podrobně věnuje tematice ztráty a truchlení, vyrovnávání se se ztrátou dítěte a důsledkům této ztráty. Dále se autorka krátce věnuje i tematice smrti a rituálů, traumatu, copingových a obranných mechanismů. V poslední kapitole se autorka zaměřila na možnosti intervence u rodičů, kteří ztratili dítě. Tady oceňuji, že autorka přináší nejen popis možných poradenských a terapeutických postupů a typů pomoci, ale i seznam organizací v ČR, které se speciálně na pomoc pozůstalým rodičům zaměřují a poskytují ji. Rovněž kladně hodnotím věnování se tematice rituálů spojených se smrtí a přehledný soupis podpůrných aspektů. Práce s literaturou je dobrá, seznam literatury je bohatý.

Autorka si v empirické části kladla za cíl zmapovat podpůrné aspekty, které napomáhají rodičům se adaptovat na ztrátu dítěte a které adaptaci naopak znesnadňují, zjistit, jakým způsobem ztráta dítěte rodiče a jeho další život ovlivňuje a zmapovat jednotlivé stadia, kterými rodič po ztrátě dítěte prochází. Položila si několik výzkumných otázek, které oproti diplomové práci rozšířila. K naplnění cíle zvolila nejdříve kvalitativní metodologii a provedla 10 hloubkových rozhovorů, které následně analyzovala pomocí IPA. Kvalitativní výzkumné šetření dále oproti diplomové práci rozšířila i o kvantitativní šetření. Autorka tak kromě hloubkového rozhovoru použila škálu AAG (Adult Attitude to Grief Scale), a to za účelem alespoň orientačně zmapovat míru vyrovnání se či jiných typů reakcí na ztrátu daných respondentek a podívat se na možnou závislost s některými demografickými charakteristikami. Kvalitativní analýza je pečlivě provedená. Výsledky kvalitativní analýzy i kvantitativního šetření jsou přehledně a velmi dobře popsány. Diskuse je dobře strukturovaná a kvalitně zpracovaná, autorka se odborně vyjádřuje k omezením výzkumu a výzkumného souboru a na velmi dobré úrovni srovnává své výsledky s literaturou.

Jako nápomocné aspekty v procesu adaptace na ztrátu dítěte autorka uvádí sociální oporu, vlastní aktivitu, odbornou pomoc, informace, víru a další konkrétní skutečnosti. Nejčastěji uváděnou potřebou byla potřeba sociální opory, přičemž jako důležitá se jevila potřeba mluvit s jinými lidmi procházejícími zkušeností ztráty dítěte. Účastnice výzkumu mluvily o ovlivnění dalšího života po ztrátě dítěte ve smyslu změn týkajících se životního stylu, postoje k životu, hodnotové orientace, zdravotního stavu, rodinného systému a vztahů s okolím. Novými výsledkami oproti diplomové práci je popsán proces truchlení a jeho jednotlivé fáze. Výsledky v tomto ohledu jsou srovnatelné s teoriemi známými z literatury, za zajímavé považuji rozdělení respondentek do 3 možných skupin v posledním stadiu. Kladně hodnotím, že autorka navíc uvádí i zlomové okamžiky, které pomohly respondentkám se na ztrátu adaptovat. Zajímavé jsou i výsledky z kvantitativního šetření (např. míra kontroly zármutku je vyšší u žen, které mají další dítě než u žen, kterým zemřelo jediné dítě, věk dítěte v čase smrti rozlišoval míru kontroly a míru vyrovnání). Vzhledem k výsledkům se domnívám, že by bylo zajímavé tuto škálu využít k dalšímu podrobnějšímu šetření a otestovat hypotézu, kterou autorka na základě kvantitativního šetření stanovuje.

Celkově hodnotím práci kladně. Autorka přistoupila k tématu s velkou citlivostí, která se mimo jiné projevila ve stylu vedení rozhovoru, pořadí kladení otázek a i v samotném výběru výzkumného souboru (při tvorbě výzkumného souboru citlivě respektovala období zármutku a truchlení a do souboru zahrnovala osoby nejméně po 1 roku od smrti dítěte). Domnívám se, že předložená diplomová práce by mohla sloužit jako nápomocný informační materiál pro rodiče a jejich blízké, kteří ztrátu prožívají. Získané výsledky jsou dle mého názoru zajímavé i k odbornému publikování.

**Předložená práce Zory Světlíkové splňuje požadavky kladené na rigorózní práci.
Doporučuji ji k obhajobě.**

V Praze, 29.10.2013

PhDr. Katarína Loneková, Ph.D.